

Ordinea de investire în funcție ca factor determinant al statutului juridic al alesului local

Natalia SAITARLÎ,
doctorandă, lector superior universitar,
Universitatea de Stat „B. P. Hașdeu” din Cahul

SUMMARY

Any reform of the public administration must have a theoretical foundation, based on the in depth research of the existing realities. Namely from the study and the from correct determination the method of choice of the local persons depends its legal status and effective management of local government.

Prof. Verginia Verdinaș consideră că alegerea nu reprezintă o simplă modalitate de constituire a autorităților autonome. Ea influențează însăși natura acestor autorități, care nu este una statală, așa cum este cea a ministerelor, a Guvernului sau a celorlalte organe centrale de specialitate ale administrației publice. Natura juridică a consiliilor locale și a primarilor este aceea de autorități ale administrației publice locale, care au misiunea să realizeze autonomia locală în unitățile administrativ-teritoriale, adică să rezolve treburile publice din comune și din orașe. De aceea, puterea acestor organe derivă din puterea alegătorilor, nu din cea a statului. Caracterul autonom al acestor autorități publice nu poate fi interpretat în sensul că activitatea pe care ele o desfășoară este total independentă de activitatea statului. Limitele autonomiei locale, ca și competența acestor autorități, sunt prestabilite de legiuitor, adică de stat, astfel încât activitatea lor trebuie să se încadreze în ordinea juridică a statului, să fie recunoscută de acesta și prin intermediul lor – interesele publice ale colectivităților locale din unitățile administrativ-teritoriale trebuie să se armonizeze cu interesele generale ale întregii națiuni. [1, p. 435-436]

În opinia autorului **Sergiu Cornea**, alegerea reprezintă singura modalitate legitimă de instituire a pluralismului decizional, ca o consecință directă a raportului dintre forțele politice de la putere și din opoziție, în general dintre componentele sistemului partidist. Specificul alegerilor locale constă în redimen-

sionarea raportului de forțe la nivel național. De regulă, campania electorală se axează pe criterii mai degrabă nepolitice, ce țin de calitățile individuale ale liderilor și candidaților locali sau pe elemente particulare, locale ale strategiilor naționale ale diverselor formațiuni politice. Lupta electorală la nivel local este, în primul rând, o competiție între personalități și mai puțin o confruntare a doctrinelor politice. Evident, acest fapt nu anulează semnificația politică ca atare a scrutinului local, acesta integrându-se specific în sistemul electoral pluripartitist. [2, p. 6-7]

Constituirea structurilor orizontale de putere mult mai adecvate nevoilor nemijlocite ale cetățenilor are consecințe importante nu numai în viața politică propriu-zisă, ci și în revigorarea societății civile. Din această perspectivă, alegerile locale sunt eliberate de caracterul lor politic, de suficiența confruntării ideologice, fiind legate de interesele specifice grupurilor sociale, categoriilor socio-profesionale, comunităților urbane și rurale. În acest mod, oamenii se regăsesc mai bine reprezentați în structurile decizionale locale, iar autoritatea conducătorilor este întărită de competențele profesionale și calitățile lor morale și civice recunoscute prin votul popular. Deși alegerile locale nu reprezintă panaceul soluționării multiplelor probleme ale vieții comunitare, ele impulsionează și, în același timp, reclamă afirmarea societății ca factor esențial de potențare a raporturilor cu oricare dintre formele puterii, ca și depolitizarea acestora. Fenomenul se subsumează tendinței actuale

a democrațiilor de a modera impactul structurilor verticale ale puterii asupra cetățeanului și de a amplifica rezonanța socială a structurilor orizontale de putere.

În continuare, vom analiza problema alegerii consiliilor locale și a primarului din Republica Moldova prin prisma sistemului electoral din țara noastră. În literatura de specialitate acest subiect este analizat de mai mulți autori.

Astfel, în Republica Moldova, conform art. 119 din Codul Electoral, „primarii orașelor (municipiilor), sectoarelor, satelor (comunelor) și consilierii în consiliile raionale, orașenești (municipale) de sector și satești (comunale) se aleg prin vot universal, egal, direct, secret și liber exprimat, pentru un mandat de 4 ani.” [3] La alegerea consiliilor locale se aplică sistemul reprezentării proporționale, prin scrutin plurinominal. Primarul este ales pe baza sistemului majorității prin scrutin uninominal. [4, p. 97]

După cum afirmă **prof. Ioan Muraru**, modalitatea democratică de alegere a consiliilor locale pe baza sistemului reprezentării proporționale este rezultatul unei selecții valorice, în care se are în vedere starea socială, dimensiunile civilizației, cultura politică și nivelul cetățeanului mediu, tradițiile, experiența statelor cu o constantă istorie democratică. [5, p. 138]

Autorul **Ion Creangă** consideră că, potrivit acestui sistem, alegerile reflectă raportul de forțe dintre partidele politice, adică se asigură reprezentarea diferitelor partide politice, care participă la competiția electorală, corespunzător voturilor obținute de fiecare dintre aceste partide. [4, p. 97]

Prin urmare, în cadrul acestui sistem se formează circumscripții electorale pentru fiecare unitate administrativ-teritorială, alegătorii urmând să desemneze prin voturile lor mai mulți reprezentanți grupați pe liste. Alegătorii sunt puși în fața mai multor liste de candidați înscriși în buletinele de vot, urmând să aleagă o singură listă, fără a o putea modifica sau completa. Astfel, în fiecare circumscripție electorală se discută atâtea mandate, câte locuri sunt în consiliile locale respective.

Sistemul reprezentării proporționale, în opinia autorului **Teodor Cîrnaț**, este unul echitabil și reprezintă forța politică după

cum a fost votată. Niciun segment politic nu poate deține monopolul puterii, toate forțele care au o pondere minimă sunt reprezentate în consilii. Acest sistem asigură un câmp larg pentru competiția electorală, în cuprinsul căruia candidații nu se confruntă direct cu persoana, fiind puse față în față ideile și platformele lor politice.

Cu alte cuvinte, sistemul electoral al reprezentării proporționale este cea mai democratică metodă de determinare a rezultatelor alegerilor, deoarece mandatele din fiecare circumscripție electorală se repartizează între partide în corespundere cu numărul de voturi acumulat de fiecare partid, asigurând reprezentarea chiar pentru partidele relativ mici. [6, p. 351]

Astfel, conform art. 133, alin. (2) din Codul Electoral, atribuirea mandatelor de consilier partidelor, altor organizații social-politice, blocurilor electorale se efectuează prin împărțirea succesivă a numărului de voturi valabil exprimate pentru fiecare partid, altă organizație social-politică, bloc electoral la 1, 2, 3, 4... etc. până la cifra care corespunde numărului de mandate prevăzut pentru circumscripția electorală respectivă. Din rezultatele tuturor împărțirilor și din numărul de voturi valabil exprimate pentru candidații independenți se iau în descresștere atâtea numere, câte mandate urmează să fie distribuite în circumscripția electorală. De câte numere din acest șir descrescător dispune partidul, altă organizație social-politică, blocul electoral, atâtea mandate i se atribuie.

Totodată, în cadrul acestui sistem, consideră autorul Ion Creangă, libertatea de opțiune a alegătorului este anihilată, deoarece, pentru a putea alege un singur candidat, alegătorul este nevoit să voteze o listă din mai multe persoane, dintre care unele sunt necunoscute, iar altele nu-i inspiră încredere. Astfel, succesul în alegeri al unui partid depinde de felul în care au fost atribuite mandatele și anume persoanelor, aflate în fruntea listelor de partid. [4, p. 97]

După părerea autorului **G. Bichicean**, sistemul de reprezentare proporțională comportă unele inconveniențe majore. Dând șanse partidelor mici de a face să-i fie aleși candidații, el le menține artificial în viață atunci, când

aceste partide nu joacă niciun rol veritabil pe eșichierul politic. Ca urmare, un număr mare de partide pot diminua eficacitatea acțiunii politice, ce și se observă în prezent. În mai multe țări se aplică sistemul mixt, care permite juxtapunerea sistemului majoritar și reprezentarea proporțională în interiorul aceleiași mod de scrutin. Ele exprimă alegerea a două grupuri simultane, o alegere în circumscripțiile uninominale (vot pentru un candidat) și o circumscripție cu mai mulți aleși (vot pentru un partid), ceea ce corectează disproporțiile între numărul de voturi și cel al locurilor care decurge din votul în circumscripții uninominale. Acest sistem tinde să favorizeze marile partide, care este oferit învingătorului, la fel ca și sistemul majoritar, o primă electorală. Au chiar tendința de a favoriza bipartitismul și tind către o stabilitate guvernamentală, tind să favorizeze o relație personală între deputatul circumscripției și alegător. [7, p. 375-376]

Autorul **Alexandru Arseni** consideră că totuși dezavantajele pe care le prezintă acest sistem sunt îndeajuns de considerabile pentru a-l împiedica să devină un model infailibil: scrutinul reprezentării proporționale fiind inevitabil un scrutin de listă, alegătorul nu-și exprimă opțiunea pentru un anume candidat, ci pentru un anume partid, indiferent de calitățile personale ale celor înscriși pe lista acestuia; sufragiul nu marchează manifestarea „voinței naționale”, această „voință” exprimându-se într-un proces de mediere și coalizare a partidelor, indiferent de rezultatul alegerilor; mai mult însă, nimic nu împiedică partidele să modifice alianțele constituite, chiar pe timpul legislaturii, fără a se reveni la alegeri; este adevărat că scrutinul reprezentării proporționale favorizează multipartitismul și prin aceasta el multiplică situațiile opționale ale alegătorului, dar o accentuată proliferare a partidelor poate fi și un factor de dezorientare a electoratului și de necontrolată dispersie a acestuia, el încetând deci să mai aibă consistența unei forțe sociale redutabile; apoi, favorizând pluripartitismul, sistemul în discuție favorizează implicit partidele extremiste mici, dar cu ambiții mari. În concluzie, sistemul reprezentării proporționale poate fi „cheia potrivită”, dar ea nu este încă îndeajuns de bine „șlefuită.” [8, p. 379]

În opinia noastră, în prezent, sistemul pro-

porționalității prin scrutin pluripersonal aplicat în Republica Moldova în timpul alegerii consilierilor locali/raionali, la fel și rezultatele partidelor, și anume numărul de locuri obținut de fiecare partid în consiliul local/raional după alegeri, pierde importanța sa, luând în considerație că în timpul exercitării mandatului unui consilier părăsesc partidul lor și se transferă în alt partid.

Ca exemplu pot servi următoarele situații. „Șapte consilieri raionali ai P.C.R.M. din or. Cahul, în frunte cu președintele raionului, Avram Micinschi, au anunțat în cadrul ședinței din 7 decembrie 2012, că părăsesc Partidul Comunistilor și vor adera la Partidul Democrat: „Declarăm despre intenția noastră de a adera la fracțiunea Partidului Democrat din consiliul raional Cahul. Am făcut acest pas cu scopul de a garanta stabilitatea funcționării eficiente a consiliului raional. Suntem siguri că gestul nostru va fi urmat și de alți consilieri,” a declarat consilierul Spiridon Cara. În aceste condiții, comuniștilor le-au mai rămas 8 consilieri, în timp ce numărul democraților a ajuns la 13 persoane.” Sau: „Trei consilieri locali ai P.C.R.M. din Consiliul raional Râșcani s-au retras din partid și s-au alăturat socialiștilor. Totodată, consilierul liberal-democrat Vasile Guțu s-a retras din fracțiunea P.L.D.M. și a aderat la Partidul Popular din Moldova. Dintre cei 33 de membri ai Consiliului raional, nouă sunt din partea P.L.D.M., șapte – de la P.D., doi – de la P.L., unul de la P.S.D., iar P.C.R.M. a rămas cu 11 consilieri.” [9]

Reieșind din faptul că alegerile locale, prin însăși esența lor, au ca scop promovarea în funcțiile eligibile ale administrației publice locale a unor persoane demne, cunoscătoare a problemelor specifice localităților, în corespundere cu cerințele legitime ale locuitorilor. Rămâne importantă pregătirea viitorilor consilieri, conștientizarea sarcinilor, care vor sta în fața lor după obținerea mandatelor și înțelegerea faptului că fiecare dintre ei va deveni servitorul comunității și nu stăpânul acesteia din momentul investirii în funcție. Astfel, va putea îndreptăți încrederea electoratului, va demonstra competență profesională și maturitate politică. [10, p. 59] Chiar poate ar fi o soluție oportună alegerea consilierilor în mod uninominal, ceea va asigura, după părerea

noastră, un randament în situa ia actuală  i responsabilitatea fiecăruia dintre ei.

Dacă modalitatea de alegere a consiliilor locale/raionale, pe parcursul mai multor ani, nu s-a schimbat, atunci în ceea ce-l prive te pe primar, modalitatea de alegere a acestuia pe parcursul anilor s-a modificat de c teva ori.  n opinia noastră, este important de a eviden ia motivul acestor modificări.

Astfel, în perioada sovietică primarul era ales prin vot indirect de către sovietele locale de deputa i la propunerea organelor de partid.  n perioada liberalizării societății (1990-1991)  n republică, în condi iile în care mai era în vigoare legislația sovietică, cu unele modificări u oare, în unele localit  i locuitorii comunelor, din proprie ini iativ , fără bază legală, au organizat alegeri directe ale primarului. Se crease o situa ie critică, alegerile trebuiau declarate nevalabile din lipsa cadrului legislativ respectiv, însă procesele democratice care se dezvoltau tot mai mult, după o perioadă îndelungată de stagnare, aveau un caracter ireversibil  i, evident, trebuiau sus inute.  n această situa ie, Parlamentul, prin adoptarea Legii cu privire la bazele autoadministrării locale la 10 iulie 1991, art. 6 determină expres: primarul comunei (satului)  i al ora ului este ales în localitatea respectivă prin sufragiu universal, direct, secret. Din acest moment Republica Moldova începe să utilizeze sistemul alegerilor directe ale primarului de către colectivitatea respectivă. [11, p. 14]

La 7 decembrie 1994, Parlamentul Republicii Moldova prin Legea cu privire la alegerile locale nr. 308-XIII  i Legea privind administrația publică locală nr. 310-XIII, a introdus unele modificări referitor la modul de alegere a primarului:  n anumite condi ii, el putea fi numit de Pre edintele republicii, dar mai t rziu s-a recunoscut neconstitu ionalitatea acestei prevederi prin Hot r rea Curții Constituționale nr. 750 din 06.11.95.  n continuare, Legea nr. 310/1994 a fost abrogată prin Legea nr. 186-XIV din 06.11.1998, în care institu ia primarului era definită ca autoritatea executivă aleasă prin vot universal, egal, direct, secret  i liber exprimat, excluz ndu-se posibilitatea numirii acestuia de către autorit  ile statului.

Legislativul, prin Legea nr. 781/2001, a încercat să schimbe modalitatea de alegere

a primarului, stabilind că acesta se alege de consiliul local, deoarece alegerea directă a primarilor pe parcursul ultimilor 10 ani a scos la iveală un  ir de probleme, care se refereau la raporturile primarului cu consiliile locale.

De exemplu, una dintre probleme constă în aceea că, potrivit scrutinului majoritar, în calitate de primar este aleasă cea mai populară persoană  i în mai multe cazuri astfel de persoane sunt independente sau reprezintă forma iunile politice care nu sunt reprezentate masiv în consiliul local. Datorită acestui fapt, activitatea primarului, obiectivele  i programul său politic nu întotdeauna corespund cu programul politic al forma iunilor politice care de in majoritatea în consiliu. Astfel de situa ii dau na tere unor conflicte între primar  i consiliu, care conduc la rivalitate între aceste autorități  i le antrenează în lupte inutile, în consecin   interesele locale trec pe planul doi, av nd de suferit comunitatea. De exemplu, într-un  ir de localit  i s-au inițiat referendumuri locale pentru revocarea primarului. [4, p. 141]

Nec t nd la aceasta problemă, totu i un  ir de deputa i n-au fost de acord cu modificările operate cu privire la alegerea indirectă a primarului  i au solicitat Curții Constituționale să supună controlului constitu ionalitatea acestor prevederi ale legii. Cu această ocazie, Curtea Constituțională, prin Hot r rea nr. 13 din 14.03.2002, a declarat neconstitu ionalitatea no iunii de „primar” prevăzută de Legea nr. 781/2001, motiv nd prin aceea că legiuitorul a modificat esen a acesteia, a instituit o modalitate diferită de alegere a primarului în raport cu celelalte autorități ale administrației publice locale  i, astfel, a încălcat dispozițiile art. 109, alin. (1) din Constituție. Cu altă ocazie, Curtea Constituțională,  n Hot r rea nr. 750 din 6.11.1995, a menționat că elementul caracteristic autorităților publice locale îl constituie modul de alegere, care se realizează prin scrutinul nominal pentru primar  i scrutinul pe liste pentru consiliul local.

Sunt discutabile hot r rile Curții Constituționale, care califică alegerea indirectă a primarilor ca fiind contrară Constituției. Cel pu in, Constituția stabile te, în art. 112, că modalitatea de alegere a consiliilor locale  i a primarilor se stabile te prin lege. Prin această prevedere constitu ional , legiuitorul consti-

tuant a investit Parlamentul cu un drept discreționar de a aprecia și a stabili modalitatea de alegere a primarilor. În susținerea acestei ipoteze, pot fi invocate constatările Curții conform cărora art. 72 din Constituție, care stabilește că organizarea administrației locale, a teritoriului, precum și regimul general privind autonomia locală, ca elemente ale politicii interne a statului, constituie atribuții de bază ale Parlamentului și se reglementează prin lege organică. Astfel de competențe sunt calificate ca atribuții suverane ale Parlamentului. Prin urmare, Curtea abrogă atribuțiile Parlamentului, interzicând determinarea modului de alegere a primarilor.

De menționat, de asemenea, că art. 38 din Constituție, la care se referă Curtea Constituțională, stabilește că voința poporului constituie baza puterii de stat, însă organele administrației publice locale nu fac parte din sistemul organelor puterii de stat, puterea autorităților administrației publice locale nu provine din puterea statului, ci din voința alegătorilor locali, pe care îi reprezintă și în numele cărora acționează. Astfel, prevederile acestui articol din Constituție nu pot fi interpretate stricto sensu, ca fiind aplicabile și pentru alegerea primarilor. [4, p. 144-145]

Luând în considerație poziția Curții Constituționale, un grup de deputați în Parlament a inițiat o modificare a Constituției prin care permite legislativului să stabilească prin lege alegerea indirectă a primarilor. Autorii proiectului au propus modificarea art. 112 din Constituție, argumentând-o prin necesitatea armonizării prevederilor constituționale la dispozițiile Cartei Europene a Autonomiei Locale care, în art. 3, prevede posibilitatea alegerii primarilor de către consiliile locale, deoarece numai acest mod de alegere va exclude orice conflict între consilii și primari, va contribui la soluționarea rapidă și în interesul colectivității locale a problemelor cu care aceasta se confruntă, va asigura realizarea eficientă a responsabilităților publice care revin autorităților locale. Alegerea primarilor de către consiliile locale nu aduce atingere principiului autonomiei locale, această modalitate fiind considerată democratică și conformă normelor internaționale, practică în majoritatea țărilor europene.

Cu ocazia emiterii avizului asupra revizuirii Constituției, Curtea Constituțională relevă că dispozițiile proiectului de lege privind modificarea art. 112 din Constituție intră în contradicție cu însăși natura juridică și cu principiile de bază ale administrației publice locale și nu se respectă principiul unității materiei, care presupune existența unui raport intrinsec între toate elementele Constituției. Or, modificările propuse intră în contradicție cu art. 2, 38, 39, 54, 109 și 142 din Constituție. Cu referire la alegerea primarilor de către consiliile locale, Curtea reține următoarele: Carta Europeană a Autonomiei Locale prevede o astfel de posibilitate, stipulând că adunările sau consiliile sunt compuse din membri aleși prin vot liber, secret, egal, direct și universal, care pot „dispune de organele executive responsabile în fața lor.” Deși practica internațională cunoaște diferite modalități de alegere a primarilor sau a persoanelor investite cu funcții executive similare de către consilii sau adunări, cât și direct de către alegători. Practica atestă, de asemenea, numirea și eliberarea lor din funcție de către președintele țării ori într-un alt mod stabilit de acesta, cu aprobarea consiliului respectiv. Constituțiile unor state în general nu stipulează modalitatea de investire a primarilor sau a persoanelor cu funcții executive similare.

În concluzie, Curtea Constituțională a menționat, în Avizul nr. 2 din 11.07.2002, că modificările prin care se propune alegerea primarilor de către consiliile locale afectează drepturile fundamentale ale cetățenilor și depășesc limitele de revizuire a Constituției prevăzute de art. 142.

Nu toți judecătorii au fost de acord cu concluziile Curții, unul dintre ei considerând că alegerea primarilor de către consiliile locale nu contravine Constituției și tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte. Potrivit art. 2 din Carta Europeană a Autonomiei Locale, principiul autonomiei locale trebuie să fie recunoscut în legislația internă și, pe cât e posibil, în Constituție. Constituția Republicii Moldova statuează, în art. 109-113, principiile de bază pe care se întemeiază administrația publică locală. Exercitarea acestor principii, în conformitate cu prevederile Cartei Europene a Autonomiei Locale, are menirea

de a contribui la optimizarea administrării treburilor publice locale. Alegerea primarilor de către colectivităţile locale prin vot direct nu contribuie la conlucrarea acestora cu consiliile locale, componen a cărora deseori face parte din tabăra adversă. Ca urmare, între consiliile locale  i primari apar disensiuni  i diferende greu de dep   it din cauza ambi iilor  i op iunilor politice diametral opuse.

Actualmente, se men ine o situa ie paradoxală. Primarii, reprezent nd o anumită forma iune politică, s-au plasat în opozi ie fa a de consiliile locale, membrii cărora în majoritate fac parte din altă forma iune politică. Drept consecin a, soluționarea problemelor colectivit  ilor locale este dificilă.

Motivul situa iei date, după părerea noastră, constă anume în nedeterminarea clară a statutului juridic al primarului în Republica Moldova,  ncep nd cu defini ia no iunii de primar, modalitatea lui de alegere  i finalizând cu răspunderea juridică a acestuia. Sus inem opinia prof. Sergiu Cobăneanu, că legiuitorul, la definirea no iunii de primar, în art. 1 din Legea nr. 436-XIV, trebuia să  in  cont de prevederile art. 6 din Constituția Republicii Moldova, [12, p. 7]  i anume: „ n Republica Moldova puterea legislativă, executivă  i judecătorească sunt separate  i colaborează în exercitarea prerogativelor ce le revin, potrivit prevederilor Constituției.” [13] Prin urmare, no iunea de primar trebuia să fie definită în felul următor: „Este autoritatea publică executivă a consiliului local.”

Modific nd no iunea de primar, în continuare trebuie modificată  i procedura de alegere a lui, adică din alegerile directe în alegerile indirecte, ca  i modalitatea de alegere a pre edintelui raionului, care, fiind autoritatea executivă a consiliului raional, conform art. 49, alin. (1) din Legea cu privire la administrația publică locală nr. 436-XVI din 28.12.2006, „se alege prin vot indirect, la propunerea a, cel pu in, o treime din consilierii ale i, cu votul majorit  ii consilierilor ale i.” [14]

 n literatura de specialitate se confirmă că în cazul în care primarul, ca autoritate executivă, este ales de către alegător, procesul de operativitate a interven iei consiliului asupra activit  ii executivului sl be te.  i invers, în cazul alegerii primarului de către consiliul lo-

cal, acest proces devine mai puternic. Astfel, activitatea primarului este absolut controlată din partea consiliului local: primarul n-are drept de veto; numirea în func ie  i eliberarea din func ia de conducere a func ionarilor publici din administra ie se efectuează cu acordul consiliului local; limitele dreptului lui la conducerea administrației sunt limitate de deciziile consiliului.  ncetarea mandatului primarului înainte de termen se realizează de către consiliu la ini iativa proprie sau la ini iativa locuitorilor unit  ii administrativ-teritoriale. Modelul respectiv al autonomiei locale în literatura de specialitate este denumit modelul „primarul slab – consiliul.” [15, p. 42]

 n acest caz, sus inem opinia prof. Victor Popa, Igor Munteanu  i Victor Mocanu precum că consiliul local, fiind autoritate deliberativă, are nevoie de un organ executiv care să traducă în via a deciziile adoptate. Evident, consiliul are nevoie de un executiv mobil, operativ, alcătuit din func ionari cu înalte calit  i profesionale. După caz, consiliul trebuie să fie capabil să efectueze operativ remanierele de rigoare, inclusiv revocarea  i alegerea unui nou primar, pentru ca executivul să func ioneze efectiv  i să nu intre în conflict cu consiliul. [16, p. 42] Deoarece, nefind subordonat ierarhic, acesta nu poate fi sanc ionat disciplinar asemănător cazului unui func ionar public. [17, p. 574] Toate aceste probleme, în opinia noastră, pot să dispară automat în cazul alegerii indirecte a primarului de către consiliu.  i invers, în cazul alegerii primarului de către consiliul local, acest proces devine mai puternic. [16, p. 194-195]

De asemenea, pornind de la cele analizate, sus inem  i părerea unor autori, potrivit căreia prin acceptarea alegerilor primarilor de către consiliile locale, prevederile constituționale ar fi fost corelate cu cele ale Cartei Europene a Autonomiei Locale, care, în art. 3, prevede posibilitatea alegerii primarilor de către consilii,  i ar fi exclus disensiunile dintre consilii  i primari, ar fi contribuit la soluționarea mai operativă  i mai eficientă a problemelor colectivit  ilor locale, ar fi ridicat at t responsabilitatea consiliilor locale, cât  i a primarilor ale i de ele, fapt ignorat de Curtea Constituțională. O astfel de modalitate de alegere a primarilor nu ar fi adus atingere principiilor de organi-

zare a administrației publice locale, dreptului de vot și dreptului de a fi ales, prevăzute de Constituție. [4, p. 142-144]

Reieșind din cele menționate, putem constata că pentru o instituție juridică nouă din legislația noastră, care vine să tempereze abuzul guvernanților, pentru ajustarea prevederilor legislative, pentru activitatea eficientă a autorităților publice locale este important de a clarifica cine sunt subiecții acestor autorități și ce statut au, adică de a clarifica prevederile

actelor normative ale Republicii Moldova care se referă la subiecții respectivi, în cazul nostru, avem în vedere definiția cu privire la noțiunea de primar, modalitatea de alegere a acestuia, modalitatea de alegere a conciliului local etc., cu scopul de a determina expres, în continuare, statutul juridic al fiecăruia. Deoarece o serie de probleme, apărute în practică, sunt determinate anume de divergențele și neclaritățile existente în interpretarea dispozițiilor legilor.

BIBLIOGRAFIE

1. Verdinaș V. *Drept administrativ*. București: Editura Universul Juridic, 2012, 565 p.
2. Cornea S. *Procesul electoral local*. Cahul, 2007, 88 p.
3. Codul Electoral al Republicii Moldova, aprobat prin Legea nr. 1381-XV din 21.11.1997. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr. 81 din 08.12.1997.
4. Creangă I. *Curs de drept administrativ*. Chișinău: Editura Epigraf, 2005.
5. Bobeico E. *Caracterul reprezentativ al autorităților administrației publice locale în Republica Moldova*. În: Materialele conferinței internaționale științifico-practice „Administrația publică: aspecte practico-științifice, probleme și perspective”, 30 ianuarie 2004. Chișinău: C.E.P. al U.S.M., 2004, 384 p.; p. 5-10, p. 138-141.
6. Cîrnaț T. *Drept constituțional*. Chișinău: Editura Print-Caro S.R.L., 2010, 513 p.
7. Bichicean G. *Considerații privind modurile de scrutin și influența lor asupra rezultatelor alegerilor*. În: „Culegere de lucrări științifice ale Institutului de Științe Administrative din România”, 2003, nr. 5, p. 368-376.
8. Arseni A. *Drept constituțional și instituții politice, vol. II*. Chișinău: Editura Print-Color, 1997, 387 p.
9. <<http://www.jurnal.md/ro/news/comuni-tii-au-pierdut-majoritatea-in-consiliul-raional-cahul-758299/>>; <http://www.publika.md/trei-consilieri-comunisti-din-rascani-au-plecat-la-socialisti-iar-un-pldm-ist-la-partidul-popular_1100771.html> (vizitat la 07 decembrie 2012).
10. Orlov M. *Unele reflecții asupra caracterului imperativ și obligatoriu al normelor de drept public*. În: Revista „Administrarea Publică”, 2012, nr. 2, p. 59-64.
11. Popa V. *Ghidul primarului*. Chișinău, 2001.
12. Cobăneanu S. *Administrația publică: aspecte practico-științifice, probleme și perspective*. Materialele conferinței internaționale științifico-practice, 30 ianuarie 2004, Chișinău: C.E.P. al U.S.M., 2004, 384 p.; p. 5-10.
13. Constituția Republicii Moldova din 29 iulie 1994. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 12.08.1994.
14. Legea privind administrația publică locală nr. 186-XIV din 28.12.2006. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr. 32-35/116 din 09.03.2007.
15. Burlacu N., Cojocaru V., Ioniță V. *Основы государственного администрирования*. Chișinău, 2000, 207 p.
16. Popa V., Munteanu I., Mocanu V. *De la centralism spre descentralizare*. Chișinău: Editura Cartier, 1998, 219 p.
17. Popescu-Slăniceanu I. *Teoria funcției publice*. Brăila: Editura Evrika, 1999, 631 p.

Prezentat: 15 martie 2013.

E-mail: saitarli@gmail.com / saitarli@list.ru